

Datum
2019-04-08
Vår referens
Karin Stomberg
Planeringssekreterare
karin.stomberg@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Betänkande Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talande språk (SOU 2018:83) FSKF-2019-4185

Sammanfattning

En statlig utredning föreslår ett reformerat regelverk för tolkar i talande språk. Tolkutredningens övergripande syfte har innefattat en bred översyn av samhällets behov av och tillgång till tolkar i talande språk samt offentlig sektors användning av tolkar. Intentionen har varit att ge förslag på ett flexibelt, rättssäkert och effektivt system som fungerar på lång sikt inom offentlig sektor.

Förskolenämnden tillstyrker utredningens förslag. I yttrandeförslaget framförs ett antal synpunkter och reflektioner på delar av utredningen utifrån förskolans särskilda förutsättningar och erfarenheter av tolk och tolkning.

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förslag till yttrande och översänder det till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Remiss angående Remiss från Utbildningsdepartementet -
- Betänkandet Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83) STK-2019-315
- Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk - Betänkande av Tolkutredningen (SOU 2018:83)
- Remittering av betänkandet Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83)
- G-Tjänsteskrivelse Förskolenämnden 190424 Remiss från Utbildningsdepartementet - Betänkande Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talande språk
- Förslag till yttrande över Remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Betänkande Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talande språk

Beslutsplanering

Ordförandeberedning FSKN 2019-04-15
Förskolenämnden 2019-04-24

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Den statliga utredningen ”Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talande språk (SOU 2018:83) har skickats på remiss till Malmö stad. En internremiss har skickats till ett urval nämnder inom Malmö stad för inhämtande av synpunkter.

Tolkutredningens uppdrag - ett reformerat regelverk för tolkar i talande språk

Tolkutredningens övergripande syfte har innefattat en bred översyn av samhällets behov av och tillgång till tolkar i talande språk samt offentlig sektors användning av tolkar. Målsättningen har varit att ge förslag på ett flexibelt, rättssäkert och effektivt system som fungerar framöver inom offentlig sektor.

Tolkutredningens direktiv har omfattat en rad områden som har gällt

- kartläggning av landets tolkresurser inom olika kvalifikationsnivåer och tolkarnas kompetens i relation till olika uppdrag
- struktur för olika utbildningsformer och utbildningsvägar som kan svara mot de krav samhället ställer
- analys av auktorisationssystemet och former för kompetensbedömning
- behovet av tillsyn i anslutning till tolktjänster
- områden och former för effektiv myndighetssamverkan
- behovet av kunskap och åtgärder då det gäller barn som tolkar

Utredningens huvudsakliga förslag är:

Tolkutbildning och auktorisation

Idag finns ett flertal utbildningsvägar till tolk inom olika utbildningsformer. Utredningen konstaterar att det skapar otydlighet för studerande och för beställare och användare av tolktjänster. Samtidigt anser utredningen att antalet utbildningsplatser ska öka och då främst inom högskolan. Vidare vill utredningen att utbildningarna utvecklas och att det ska motsvara den kunskap och förmåga som krävs för auktorisation som tolk.

Folkbildningens grundläggande tolkutbildning vid folkhögskolor och studieförbund anser utredningen behöver utvecklas. Utbildningarna finns på olika platser i landet och är viktiga för att möta behoven av kapacitet och tillgänglighet under de närmaste åren.

Ny tolklag med reglering och tillsyn

Utredningen konstaterar att samhällets tolktjänster utgör ett betydelsefullt, nödvändigt men även kostnadsdrivande inslag i en rad offentliga verksamheter. Utvecklingen av nödvändiga kvalitetskrav och uppföljning av dessa förutsätter i viss utsträckning ökat stöd och styrning genom tillsynsåtgärder enligt utredningen.

Utredningen konstaterar kvalitetsbrister i vissa av de tolktjänster som utförs inom offentlig sektor. Det gäller t.ex. utebliven eller försenad tolk, oskicklighet i yrkesutövandet eller brott mot god tolksed. Utredningen konstaterar att sådana avvikelser riskerar den enskildes rätt och innebär kostnader för samhället.

Utredningen föreslår att kammarkollegiet ges en utvidgad roll i tillsynsarbetet. Länsstyrelserna ges ansvar för registrering och operativ tillsyn av tolkförmedlingar. Uppdraget omfattar förmedlingar som godkänns för att förmedla uppdrag åt offentlig sektor.

Bartolkning förbjuds

Tolkutredningen anser att tolkning med stöd av barn eller anhörig normalt inte ska ske. De förtydligar barnkonventionens barnperspektiv i svensk lag med förbud mot att använda barn för tolktjänster. Det ska enligt utredningen endast ske i undantagsfall t.ex. om det finns risk för allvarlig skada eller dödsfall.

Styrning, samverkan och uppföljning

Bristen på styrning och samverkan kring offentlig sektors nyttjande av tolktjänster utgör en betydande del av problematiken kring tolktjänster och det redovisas särskilt i utredningen utifrån ett statligt perspektiv. Det gäller upplevd brist på tolkar i vissa språk, ineffektiv användning av tillgängliga tolkar och bristande kvalitet i många de tolktjänster som kan avropas. Utredningen pekar dock på att kommuner och landsting kan bli bättre på att samverka kring sin användning av kvalitativt goda tolkar i talade språk.

Statlig tolkportal

Tolkutredningen föreslår att en enhetlig statlig tolkportal för samordning och beställning av statens tolktjänster inrättas.

Konsekvenser av utredningens förslag

Utredningens förslag ger en rad direkta effekter, men kommer i en förlängning även indirekt med all sannolikhet att skapa förutsättningar för en förbättrad struktur inom området. Ett grundläggande syfte med förslagen är enligt utredningen att skapa bättre möjligheter för myndigheterna att få de kvalificerade tolktjänster de behöver. Tolkyrket behöver stärkas och professionaliseras, vilket för tolkarna också innebär tydligare krav på utbildning och auktorisation.

Utredningens förslag innebär inte några konsekvenser för det kommunala självstyret. Utredningen föreslår att offentlig sektor i första hand ska använda auktoriserade tolkar och i andra hand tolkar med godkänd utbildning, när tolk behövs för att en enskild som inte behärskar svenska språket ska kunna ta tillvara sin rätt.

Utredningens förslag innebär en reglering för statlig verksamhet där det full ut ska gälla från 2020. Utredningen anser att förändringen kan visa vägen för motsvarande utveckling inom kommunala verksamheter, men regleringen föreslås där inte som tvingande.

Utredningen anser vidare att kommuner kan dra betydande vinster i kvalitet och säkerhet genom att endast avtala om förmedlingstjänster med av staten godkända och tillsynade aktörer.

Utredningen bedömer att förslagen kommer att effektivisera framtida förutsättningar och förenkla upphandlingsarbetet.

Ökad utbildning och auktorisation av tolkar väntas öka tillgängligheten till tolkar med god

kompetens inom hela den offentliga sektorn. Utredningen säger vidare att det står kommuner fritt att anknäta till de taxenivåer och villkor som utarbetas inom staten, eller utveckla egna.

Ansvariga

Mats Holmström Avdelningschef

Peter Lindberg Förvaltningschef